

Джерело: Письменний В.В. Проблематика механізму справляння збору за припаркування автотранспорту в Україні // *Методологічні проблеми фінансової теорії та практики в постстабілізаційний період: Наук. конф. проф.-викл. складу, 18 квіт. 2007 р., м. Тернопіль. – Тернопіль: ТНЕУ, 2007. – С. 139–141.*

Віталій Письменний

ПРОБЛЕМАТИКА МЕХАНІЗМУ СПРАВЛЯННЯ ЗБОРУ ЗА ПРИПАРКУВАННЯ АВТОТРАНСПОРТУ В УКРАЇНІ

Діяльність, пов'язана з паркуванням транспортних засобів, сьогодні набула широкого розповсюдження. При цьому плата за парковку автомобілів є одним з найбільш важливих джерел наповнення місцевих бюджетів у країнах з усталеними традиціями місцевого самоврядування. Натомість у нашій державі має місце дещо інша ситуація, де в 2005 р. податковими органами було зібрано близько 13,9 млн. грн. збору за припаркування автотранспорту або 2,3 % від загальних обсягів надходжень місцевих податків і зборів (див. рис. 1). Стабільний темп зростання даного податкового платежу протягом останніх років зумовлений низкою чинників, серед яких найбільш важливими є збільшення кількості транспортних засобів в Україні, розширення мережі платних зон паркування, покращення якості наданих сервісних послуг та ін. Це, безумовно, позитивний результат на фоні очікуваного багатьма вітчизняними науковцями та політиками недовиконання завдань по мобілізації до місцевих бюджетів збору за припаркування автотранспорту.

Разом з тим, неефективним є механізм справляння даного податкового платежу. Так, відповідно до ст. 3 Декрету Кабінету Міністрів України „Про місцеві податки і збори” від 20 травня 1993 р. № 56-93 збір за припаркування автотранспорту сплачується водіями за місце парковки готівкою паркувальнику. При цьому підприємство, яке організовує парковку автомобілів, перераховує даний податковий платіж до бюджету залежно від прийнятого рішення органу місцевого самоврядування – один раз на місяць або квартал [1].

Проте зарахування місцевих податків і зборів до місцевих бюджетів у такий спосіб не є прийнятним, оскільки практично не можливо встановити повноту податкових надходжень. Інші проблеми механізму справляння збору за припаркування автотранспорту стосуються лексичного формулювання назви даного податкового платежу, встановлення граничних розмірів його податкових ставок, визначення адміністративної відповідальності за порушення правил парковки автомобілів та ін. Їх вирішення потребує проведення низки заходів, спрямованих на врегулювання в нормативно-правовому полі наступних спірних питань:

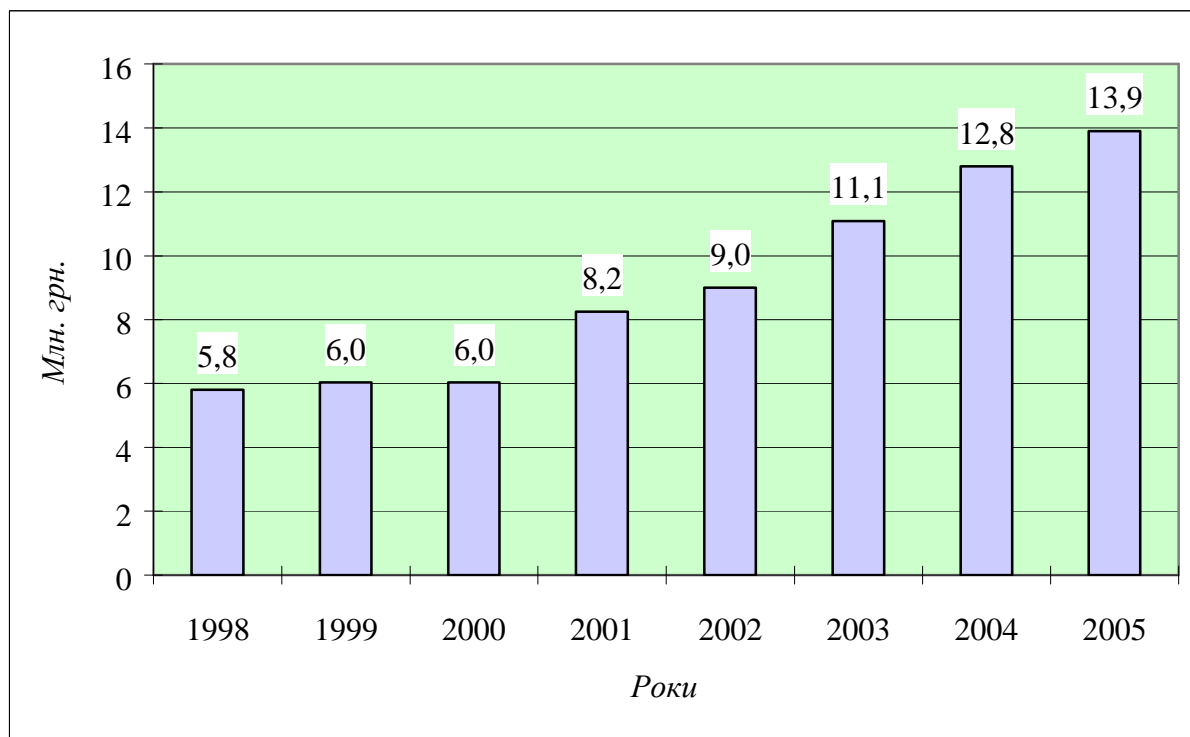

Рис. 1. Надходження збору за припаркування автотранспорту протягом 1998-2005 рр., млн. грн.

– по-перше, зважаючи на незначні обсяги надходжень збору за припаркування автотранспорту в порівнянні з іншими місцевими податками та зборами, необхідно розробити чіткий механізм справляння даного податкового платежу. Це пов'язано з надмірними втратами готівкових грошей при їх проходженні за не зовсім прозорою схемою “платник – паркувальник – організація – місцевий бюджет”. Відтак у багатьох регіонах нашої держави

доцільно ввести спеціальні пристрої для паркування транспортних засобів (наприклад, парковочні банкомати), що виключить порушення з боку паркувальників і дасть можливість значно скоротити кількість водіїв, котрі ухиляються від оподаткування;

– по-друге, у бюджетно-податковому законодавстві відсутнє чітке формулювання назви збору за припаркування автотранспорту. Так, якщо в ст. 15 Закону України „Про внесення змін до Закону України „Про систему оподаткування” від 18 лютого 1997 р. № 77/97 даний податковий платіж звучить як збір за припаркування автотранспорту, то в ст. 1 Декрету Кабінету Міністрів України „Про місцеві податки і збори” від 20 травня 1993 р. № 56-93 він іменується збором за парковку автомобілів, а в ст. 3 того ж нормативно-правового документу, – збором за парковку автотранспорту, що є недоліком лексичного характеру. З нашої точки зору, даний податковий платіж доцільно вживати в редакції “збір за паркування транспортних засобів”, оскільки механізм його справляння передбачає паркування всіх видів транспортних засобів;

– по-третє, граничний розмір збору за припаркування автотранспорту, визначений в ст. 3 Декрету Кабінету Міністрів України „Про місцеві податки і збори” від 20 травня 1993 р. № 56-93, є достатньо низьким. Адже протягом восьми годин на день сплата даного податкового платежу може “поглинути” не більше чверті неоподаткованого мінімуму доходів громадян (від 1,36 грн. до 4,08 грн.). Враховуючи той факт, що володіння транспортними засобами обмежується групами осіб з переважно високими доходами, доцільно встановити підвищувальні коефіцієнти залежно від виду населеного пункту, габаритів транспортних засобів, наявності поблизу місць паркувань торговельних установ і розважальних закладів. Натомість встановлення порядку його сплати за неповну годину парковки автомобілів забезпечить адекватність розміру даного податкового платежу часовим параметрам фактичного використання місць паркувань;

– по-четверте, в Україні практично відсутні законодавчі норми, які врегульовують організаційно-технічні питання паркування транспортних засобів, у тому числі не передбачено відповідальності як за недотримання правил парковки автомобілів у спеціально відведених місцях, так і за порушення прав здійснення діяльності, пов'язаної з паркуванням транспортних засобів. Тому більшість вітчизняних науковців і політиків пропонують встановити адміністративну відповідальність у цій сфері й одночасно внести відповідні зміни та доповнення в нормативно-правове поле нашої держави.

Слід відзначити, що в одному з останніх законопроектів „Про місцеві податки і збори” було зроблено спробу переглянути функціональні механізми оподаткування місць парковки автомобілів за рахунок скасування збору за припаркування автотранспорту та запровадження податку за спеціально відведені місця для паркування транспортних засобів. При цьому платниками даного податкового платежу пропонувалося встановити не водіїв, а юридичних і фізичних осіб, які відповідно до рішень органів місцевого самоврядування мають право надавати спеціально відведені місця для паркування транспортних засобів у тимчасове користування іншим особам. Відтак запропоновані зміни в порядку його обчислення та механізмі сплати покликані впорядкувати розміщення місць парковки автомобілів, законодавчо врегулювати платні види послуг у цій сфері, забезпечити стабільні обсяги податкових надходжень до місцевих бюджетів, що в кінцевому випадку сприятиме якісному вирішенню проблем економічного та соціального розвитку регіонів.

Список використаної літератури:

1. Пояснювальна записка до проекту Закону України „Про місцеві податки і збори”. – [Цит. 2007, 6 березня]. – Доступний з: <http://gska2.rada.gov.ua/pls/zweb_n/webproc4_1?id=&pf3511=27448>.